

Teaching Guide				
Identifying Data				2022/23
Subject (*)	Foundations of Nursing	Code	750G01107	
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	Yearly	First	Obligatory	12
Language	Spanish			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Ciencias da Saúde			
Coordinador	Sobrido Prieto, Natalia	E-mail	natalia.sobrido@udc.es	
Lecturers	Garcia Sanchez, Maria Matilde Sobrido Prieto, Natalia	E-mail	matilde.garcia@udc.es natalia.sobrido@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
General description	Co estudo de Fundamentos de Enfermaría preténdese introducir ao alumno nas ciencias da Enfermaría, coa intención de que sexa capaz de comprender a función principal e diferenciada da profesión enfermeira e, ao continuar os estudos de cursos superiores, integre os conceptos fundamentais e a metodoloxía de traballo das/os enfermeiras/os para o coidado do individuo e dos grupos, e relacione os problemas de saúde coas necesidades básicas do ser humano.			

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A21	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
A22	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os planes de cuidados correspondentes.
A23	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade ás persoas atendidas.
A24	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
A25	Dirixir, avaliar e prestar os cuidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
A37	Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B14	Habilidades interpersonais.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B18	Desenvolver a capacidade de liderado.
B19	Coñecementos de informática relativos ao ambiente de estudio.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.

B21	Implicación na calidade e busca/procura da excelencia.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Analizar o desenvolvemento das sociedades ao longo da historia, describindo o proceso saúde-enfermidade para que, a través disto, se identifique a función de coidar nas sociedades de cada época.	A21	B1 B5 B7 B8 B11 B12 B14 B16 B18 B19	C3 C7 C8
Identificar a función diferenciada da Enfermaría e comprender a importancia do establecemento dun marco teórico propio que de sentido á actuación profesional.	A22	B1 B3 B4 B5 B6 B10 B21 B22 B24	C4 C6 C7 C8 C10

Comprender a evolución dos conceptos centrais da disciplina de enfermaría, así como as teorías e os modelos conceptuais máis relevantes.	A24	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B11 B14 B16 B18 B20 B21 B24	C4 C7 C10
Describir a metodoloxía científica e a súa aplicación en enfermaría. Proceso de atención de enfermaría.	A22 A25	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B11 B12 B13 B21	C11 C12
Aplicar o proceso de atención de enfermaría.	A23	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B19 B20 B21 B22 B24	C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12

Valorar e planificar cuidados básicos para a atención das necesidades fundamentais do ser humano.	A24	B4	C3
	A37	B5	C4
		B6	C7
		B7	C8
		B8	C10
		B10	C11
		B12	C12
		B14	
		B15	
		B16	
		B20	
		B21	
		B22	
		B24	

Contents	
Topic	Sub-topic
HISTORIA DA ENFERMARÍA	Tema 1. ETAPA DOMÉSTICA DOS COIDADOS DE ENFERMERÍA
	1.1. Prehistoria
	1.2. Civilizacións Antiguas.
	1.3. Mundo Clásico: Grecia antiga, Roma
	Tema 2. ETAPA VOCACIONAL DOS COIDADOS DE ENFERMERÍA
	2.1. Inicio do Cristianismo
	2.2. Alta e Baixa Edade Media
	2.4. Mundo Moderno
	2.5. Etapa Vocacionai en España
	Tema 3. ETAPA TÉCNICA DOS COIDADOS DE ENFERMERÍA
	3.1. Mundo Contemporáneo
	3.2. Nova concepción da Enfermería
	3.3. Inicio da Profesionalización do Coidado
	3.4. Etapa Técnica en España
	Tema 4. ETAPA PROFESIONAL DOS COIDADOS DE ENFERMERÍA
	4.1. Profesionalización do Coidado: Ámbito de actuación
	4.2. Formación enfermeira: Reforma universitaria nos 90, Espacio Europeo de Educación Superior
	4.3. Campo de actuación da enfermeira profesional
	4.4. Disciplina enfermeira no momento actual
	4.5. Etapa Profesional en España

ENFERMARÍA PROFESIONAL. MODELOS E TEORÍAS DE ENFERMARÍA

TEMA 1. A ENFERMARÍA PROFESIONAL.

- 1.1 Concepto de Enfermaría.
- 1.2 Campo de actuación.
- 1.3 Características dunha profesión.
- 1.4 Supostos básicos da profesión de Enfermaría.

TEMA 2. FUNCIÓN DIFERENCIADA DA PROFESIÓN DE ENFERMARÍA.

- 2.1 Funcións e función de Enfermaría.
- 2.2 O equipo de saúde. A enfermeira como membro do equipo de saúde

TEMA 3. MARCO CONCEPTUAL DA PROFESIÓN DE ENFERMARÍA.

- 3.1 Concepto de Marco Conceptual dunha profesión.
- 3.2 Necesidade de establecer un marco conceptual.
- 3.3 Elementos que o compoñen.

TEMA 4. MODELOS DE COIDADOS EN ENFERMARÍA.

- 4.1 Concepto de Modelo. Elementos dun modelo.
- 4.2 Necesidade da adopción dun modelo na práctica.
- 4.3 Criterios de clasificación dos modelos. Tendencias.
- 4.4 Modelos máis representativos.
- 4.5 O modelo de cuidados de Florence Nightingale.
- 4.6 O modelo de cuidados de Virginia Henderson.
- 4.7 O modelo de cuidados de Dorothea Orem.

COIDADOS BÁSICOS DE ENFERMARÍA

TEMA 1. SEGURIDADE E ÁMBITO SEGURO

1.1. Introducción.

1.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados cun ámbito seguro.

TEMA 2. COMUNICACION

2.1. Introducción

2.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa comunicación.

TEMA 3. ESPIRITUALIDADE E CRENZAS

3.1. Introducción

3.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa espiritualidade.

TEMA 4. PERDIDA E DUELO

4.1. Introducción

4.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa perda e o duelo..

TEMA 5. HIXIENE E PROTECCION DA PEL

5.1. Introducción.

5.2. Coidados de enfermaría relacionados coa hixiene e a protección da pel.

TEMA 6. DESCANSO E SONO

6.1. Introducción.

6.2. Coidados de enfermaría relacionados co descanso e o sono.

TEMA 7. NUTRICION E HIDRATAACION

7.1. Introducción.

7.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa nutrición e a hidratación.

TEMA 8. ELIMINACION URINARIA

8.1. Introducción.

8.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa eliminación urinaria.

TEMA 9. ELIMINACION FECAL

9.1. Introducción.

9.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa eliminación fecal.

TEMA 10. RESPIRACION E CIRCULACION

10.1. Introducción.

10.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados coa respiración e circulación.

TEMA 11. MOVERSE E ADOPTAR UNHA BOA POSTURA

5.1. Introducción.

5.2. Coidados básicos de enfermaría relacionados con moverse e adoptar unha boa postura.

<p>METODOLOXÍA CIENTÍFICA E A SÚA APLICACIÓN EN ENFERMARÍA. O PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERIA</p>	<p>TEMA 1. A APLICACIÓN DO MÉTODO CIENTÍFICO EN ENFERMARÍA: O PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMARÍA.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.1 O Proceso de Atención de Enfermaría: orixe e historia. 1.2 O Proceso como método de solución de problemas. 1.3 Etapas do proceso de Enfermaría. <p>TEMA 2. PRIMEIRA ETAPA DO PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMARÍA: A VALORACIÓN</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1 A recollida e selección de datos. Métodos para a recollida. Fontes que achegan datos. 2.2 A recollida de datos a través da entrevista. A entrevista como forma de comunicación e como medio de obtención de datos. 2.3 A recollida de datos a través da observación. Concepto e fins da observación. <p>TEMA 3. SEGUNDA ETAPA DO PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMARÍA: IDENTIFICACIÓN DE PROBLEMAS: O DIAGNÓSTICO DE ENFERMARÍA.</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.1 Análise dos datos recollidos. 3.2 Diagnóstico de Enfermaría. Concepto. Evolución histórica. 3.3 Sistemas de clasificación dos Diagnósticos de Enfermaría<ul style="list-style-type: none"> 3.3.1 Taxonomía diagnóstica. 3.4 Compoñentes do Diagnóstico de Enfermaría. 3.5 Clasificación dos Diagnósticos de Enfermaría. 3.6 Formulación correcta do Diagnóstico de Enfermaría. 3.7 Problemas Interdependentes. Concepto. Diferenzas entre Diagnóstico de Enfermaría e Problema Interdependente. <p>TEMA 4. TERCEIRA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMARÍA: A PLANIFICACIÓN DOS COIDADOS.</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.1 Concepto e finalidade. 4.2 Selección de prioridades. 4.3 Establecemento de obxectivos. 4.4 Determinación de actividades. 4.5 Introducción á clasificación das intervencións enfermeiras (NIC) e a clasificación de resultados de enfermaría (NOC). <p>TEMA 5. CUARTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMARÍA: A EXECUCIÓN DO PLAN DE COIDADOS.</p> <ul style="list-style-type: none"> 5.1 A execución do planificado. Persoas que interveñen na execución do Plan de Coidados. 5.2 Formas de intervención da enfermeira no Plan de Coidados. <p>TEMA 6. QUINTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMARÍA: A AVALIACIÓN</p> <ul style="list-style-type: none"> 6.1 Concepto de avaliación no Proceso de Enfermaría. 6.2 Elementos e aspectos da avaliación. 6.3 Instrumentos de avaliación. Formas de avaliación.
---	---

Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A21 A22 B16 B20 B24 C8	42	105	147
Workshop	A23 A24 A25 A37 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19 B20 B21 B22 B24 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	40	105	145
Mixed objective/subjective test	A24 A25 B2 B3 B8 B9 B12 B13 C11	4	0	4
Oral presentation	A21 A22 B3 B7 B8 B14 C10	2	0	2
Personalized attention		2	0	2

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral realizada por parte do profesor e aberta á participación do alumno, que será complementada coa utilización dos medios audiovisuais necesarios.
Workshop	Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes na que se poden combinar diversas metodoloxías/probas: exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, deseño de proxectos, probas de coñecementos, etc Estudo de casos: estudo, resolución e posta en común ante determinadas situacións de saúde/enfermidade mediante a utilización da metodoloxía científica enfermeira (Proceso de Atención de Enfermaría)
Mixed objective/subjective test	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta única, de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Inclúiranse tamén resolucións de casos clínicos.
Oral presentation	Actividade baseada na exposición oral, onde se produce unha interacción ordenada entre docente e estudante, expondo cuestións que o alumno deberá responder, de forma oral, podendo así valorar o seu proceso de aprendizaxe e o coñecemento que posúe da materia, así como a capacidade de razoamento, espírito crítico, capacidade de síntese e de relación sobre os contidos do programa.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Workshop	A atención personalizada, que se describe en relación a estas metodoloxías concíbense como momentos de traballo, onde interactúa o alumno co profesor. A forma e o momento en que se desenvolverá indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia.

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification

Workshop	A23 A24 A25 A37 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19 B20 B21 B22 B24 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	Para a avaliación de competencias, realizarase unha avaliación continua do estudante, levando a cabo ao longo do curso, diferentes probas e utilizando distintas metodoloxías.	30
Oral presentation	A21 A22 B3 B7 B8 B14 C10	Actividade baseada na exposición oral, onde se produce unha interacción ordenada entre docente e estudante, expondo cuestións que o alumno deberá responder, de forma oral, podendo así valorar o seu proceso de aprendizaxe e o coñecemento que posúe da materia, así como a capacidade de razoamento, espírito crítico, capacidade de síntese e de relación sobre os contidos do programa.	10
Mixed objective/subjective test	A24 A25 B2 B3 B8 B9 B12 B13 C11	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Inclúiranse tamén resolucións de casos clínicos.	60

Assessment comments

ASPECTOS A TER EN CONTA NA AVALIACIÓN:

OBRADOIROAs actividades deseñadas ao longo do proceso de aprendizaxe e a resolución de exercicios de autoavaliación, establécense como mecanismos de avaliación continua, polo que non son de carácter obrigatorio.

No caso de que o estudante non as realice, non obterá a porcentaxe correspondente e por tanto non se sumará ás das outras metodoloxías establecidas dentro da materia. Esta situación será de aplicación tanto na primeira como na segunda oportunidade.

Supón o 30% da nota final da materia (máximo 3 puntos)

PRESENTACIÓN ORAL Esta metodoloxía establécese como mecanismo de avaliación continua, polo que non é de carácter obrigatorio.

No caso de que o estudante non a realice, non obterá a porcentaxe correspondente para sumar ás outras metodoloxías establecidas dentro da materia. Esta situación será de aplicación tanto na primeira como na segunda oportunidade.

Supón o 10% da nota final da materia (máximo 1 punto)

PROBA MIXTAA realización e superación da proba mixta é obrigatoria para superar a materia.

A Proba Mixta considerarase superada cando se alcance o 50% da cualificación máxima outorgada á devandita proba.

Supón o 60% da nota final da materia (máximo 6 puntos)

PRIMEIRA OPORTUNIDADE:

A avaliación anteriormente descrita é a PROGRAMADA para todos os alumnos con MATRICULA COMÚN que se presenten á primeira oportunidade.

As cualificacións obtidas na avaliación continua (Obradoiro e Presentación Oral) só se aplicarán cando a Proba Mixta sexa superada. En caso contrario, non se computarán, figurando como cualificación final da materia, unicamente a obtida na Proba Mixta.

As probas superadas na primeira oportunidade conservaranse para a segunda oportunidade, coa cualificación obtida.

SEGUNDA OPORTUNIDADE:

Para a Segunda Oportunidade aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que os descritos na Primeira Oportunidade.

MATRÍCULA PARCIAL:

Os alumnos de MATRICULA PARCIAL poderán optar por examinarse por escrito en primeira e segunda oportunidade nun único exame que se corresponderá coas datas oficiais aprobadas en Xunta de Facultade, onde se aplicarán as porcentaxes relativas a cada parte do contido da materia.

DISPENSA ACADÉMICA:

De acordo á normativa da UDC, admítese dispensa académica nesta materia. Os alumnos con dispensa académica, ao ter que cumprir a condición de ser alumnos con matrícula parcial, poderanse acoller ao mesmo sistema de avaliación, descrito anteriormente.

OPORTUNIDADE ADIANTADA:

Os alumnos que soliciten OPORTUNIDADE ADIANTADA deberán examinarse por escrito a través dun único exame que se corresponderá coas datas oficiais aprobadas en Xunta de Facultade.

MATRÍCULA DE HONRA:

Os estudantes que desexen optar a matrícula deberán cumprir os seguintes requisitos:

Obter unha nota media superior a 9 na cualificación final da materia. Presentarse ás probas establecidas de avaliación continua e alcanzar as mellores cualificacións. Tras a aplicación do criterio establecido, a decisión final quedará supeditada á consideración das profesoras da materia.

FRAUDE E RESPONSABILIDADES DISCIPLINARIAS:

Segundo o establecido na normativa da UDC:

1.- Se durante a realización dunha proba de avaliación os profesores responsables teñen coñecemento da quebra dos principios de decoro, legalidade ou mérito individual tales como o uso de documentos ou instrumentos non permitidos, a copia ou intento de copia dos resultados obtidos por compañeiros, a comunicación entre estudantes ou un comportamento impropio, procederáse á expulsión inmediata do estudante da proba de avaliación e redactarase unha acta cos motivos, que se enviará ao decano ou director xunto coas verificacións documentais que estime oportunas para a súa valoración. Todo, sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese proceder de acordo coa cualificación da falta cometida

polo alumno infractor.

2.- Queda prohibido o acceso á realización das probas de avaliación con instrumentos electrónicos ou dispositivos móbiles acesos, non expresamente autorizados polo profesorado responsable, o cal será causa suficiente de expulsión da proba, despois de redactar a acta correspondente que se enviará ao centro.

3.- A expulsión dunha proba de avaliación implicará a cualificación de suspenso (nota numérica de 0) na convocatoria da materia.

4.- Na realización de traballos, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través de internet, sen indicación expresa da súa orixe e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.

"A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente a cualificación de suspenso '0' na materia na oportunidade correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación para convocatoria extraordinaria"

Sources of information

<p>Basic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Donahue, Patricia M. (1988). Historia de la enfermería. Barcelona: Doyma - Nightingale, Florence (2011). Notas sobre enfermería : qué es y qué no es. Barcelona : Elsevier Masson - Siles, José (2011). Historia de la enfermería. Madrid: Difusión Avances en Enfermería - María Luisa Martínez Martín, Elena Chamorro Rebollo (2017). Historia de la Enfermería : evolución histórica del cuidado enfermero. 3ª edición. Barcelona: Elsevier - Alligood, Martha Raile (2018). Modelos y teorías en enfermería. 9ª edición. Madrid : Elsevier Science - Fernández Ferrín, Carmen (2000 (2003 reimp.)). Enfermería fundamental/Colección Master de Enfermería. Barcelona : Masson - Kozier y Erb (2013). Fundamentos de enfermería : conceptos, proceso y práctica. 9ª edición. Madrid : Pearson Prentice Hall - NANDA Internacional (2021). Diagnósticos enfermeros : definiciones y clasificación : 2021-2023. Barcelona: Elsevier - (). Híades : revista de historia de la enfermería. Alcalá de Guadaíra: Grupo Andaluz para la Investigación de la Historia de la Enfermería. Qalat Cháb - (). Metas de Enfermería. Ribarroja (Valencia): Difusión Avances de Enfermería - (). Revista Rol de enfermería. Barcelona : Ediciones Rol - (). Enfermería clínica. Ámsterdam : Elsevier Science Direct - (). Enfermería Global. Murcia: Universidad de Murcia - (2015). Herramienta online para la consulta y diseño de Planes de Cuidados de Enfermería. [Internet]. NNNConsult. Elsevier
<p>Complementary</p>	<p>A bibliografía considerada como complementaria para o estudo desta materia facilitaráselle ao alumno a medida que se aborden cada un dos temas do programa, a través da plataforma Moodle.</p>

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Anatomy/750G01001

Information and Communication Systems in Health Science/750G01004

Physiology/750G01105

Subjects that continue the syllabus

Clinical Placement I/750G01025

Clinical Placement II/750G01026

Practicum/750G01032

Clinical Nursing I/750G01034

Clinical Nursing II/750G01035

Other comments

Recomendacións para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: ?Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social? do "Plan de Acción Green Campus Ferrol": 1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos 2.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais3. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.